

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Közérdekű kérvény a megyéhez.

Megyéink kendertermő közsé-
geiben, egy közérdekű kér-
vény forog a közönség kö-
zötti aláírás végett, a mely
rövid idő alatt a megye bi-
zottságához fog fölterje-
zteni.

A kormány által a közgazdaság különböző
ágainak előmozdítására irányzott gondoskodás
tárgyai között, első sorban áll a bácsme gyei
kendertermelés emelésére célzott törekvés; a
melynek előmozdításával, ez idő szerint, Bakay
Nándor, az ismeretes szakember van megbízva;
a ki közelebb, a pünkösdi ünnepekben is, ugy-
az azokat megelőző és követő időben, 8 napot
utazott megyénkben; az illető községek előljá-
róival, szakembereivel és termelőivel, mindenütt
gyűléseket tartván.

Ezen gyűlésezések és tanácskozmányok
eredménye az említett és általunk alább egész
terjedelmében közlendő kérvény-minta, a mely
jelenleg aláírás végett kereng a megyében.

Erre vonatkozólag, amint ér esülünk, nagy
érdeklődés mutatkozik a termelők között. Mi
csak üdvözölni tudjuk Bakay ur törekvését és
a kormány irányzatát; annál inkább, mert amint
bennünket továbbá értesítenek, a megye több
ödsi községében sikerült végre megértetni, hogy
a jelenlegi kenderkezelést, tetemesen megkönny-
nyitve, kétszeresen jövedelmezővé lehet tenni;
s hogy ugyanannyi földön, fele kiké-
szítési fáradsággal éppen másfél any-
nyi értékű, — mert sokkal magasabb árú és
keresettebb minőségű — kendert lehet elő-
állítani.

Rendkívül nagy fontossággal bír tehát ez
a kérdés megyénk nézve; mert ha egy millió
helyett, két milliót fogunk kenderünkért be-
venni, s ha majd 3 millió forint árút is, könny-
nyen el tudunk adni: bizonynyal rövid idő alatt
virágzó közviszonyok állhatnak be megyénk
népének életében.

Tudvalevőleg Bakay ur, a kendertermelés
előmozdítására kinevezett országos szakbiztos;
mi azt tartjuk, hogy neki és általa a kormány-
nak, jobb volna mindennek előtt Bácsme gyei
kendertermelésére helyezni a reformtörekvések
főszűlét; s magának a szakbiztosnak, aki kilé-
pett az általa alkotott fonógyári részvénytársul-
lat kötelékéből, az ügy előmozdítására nézve,
sokkal jobb lenne megyénk valamely forgalmi
központján lakni; a minek az alább közölt
»szokvány« (usage) szabályjavaslatok ér-
vényre jutása után ugy is be kell következnie:

Mert mi a szokványokat csak akkor tart-
juk üdvöseknék, ha azoknak lelkiismeretes al-
kalmazására, alapos tárgyismerettel bíró szak-
férfiú ügyel föl.

De ime közöljük a kérvény és üzansz
javaslat szövegét:

Tekintetes Megyei Bizottság!

Alulírott községi elöljárók és lakosok, mint
termelők és kereskedők, azon körülmény fölött,
elmélkedve, hogy a jelenleg és már rég ural-
kodó gabona-válság minden valószínűség szerint
még sokáig fog tartani, s hogy a vasútaknak
a legtávolabbi országokban való rohamos fejlő-
dése mellett, ezen válság még fokozódhat is:
belátjuk, hogy Magyarország népességének, a
kereskedelmi- és iparnövények termelésére na-
gyobb gondot kell fordítani. Ezen növények
között, a jövedelmezőség és keresettség szem-
pontjából, első helyen a kendertermény áll.

Tudjuk, hogy a magyar kender ter-
mészeti jó tulajdonságainál fogva, a világ ösz-
szes kenderei között, az első helyre érdemesít-
heti magát; és dacára ennek, ezen helyet ace-
las, hajlékony, áttetsző, puha, erős rostjai mel-
lett sem foglalhatta el; sőt hogy ami kiviteli
piaccal és kereslettel rendelkező birt, azt is el-
vesztette; s mindezt egyedül a rossz kezelésnek,
az osztályozatlan kevert csomagolásnak, a sár-

ban való áztatásnak, s főleg a hamisításoknak
kell tulajdonítanunk; mi által az éretlen, durva,
zöld színű, erőtlén és törekeny rostú orosz
kenderek, a világpiacokon, csupán a tisztább
kezelés és a lelkiismeretes, szigorú osztályozás
folytán, korlátlan kereslettel és hasonlíthatlanul
magasabb árakkal bírnak a mieink fölött. A
gyöngébb szálu, tisztavízben ázott, jól mosott,
fehér színű, jól osztályozott olasz kender
meg éppen kétszeres árakkal bír; s elkészülte
előtt, külföldi fonógyárosok és egyenes vevők
által, tömegesen lefoglaltatik; a mieink meg a
közvetítő kereskedelem útján, kézzől kézre erő-
tetve a belföldi korlátolt fogyasztás számára,
silány árakon kínáltatik, s a külföldi kereske-
delem által, nemes benső tulajdonaihoz képest,
figyelemre sem méltattatik.

Mindezen bajok és körülmények fölisme-
rése folytán, mivel megyénk a magyar kender-
termelés főhelyét képezi, elodázhatlan szükségs-
ségnek tartjuk, hogy más államok példája szer-
int, de más, világpiacra képes terményeink pi-
acra hozatalához képest is, a kendertermény
piacra hozatalánál mindennek előtt, ami e tekint-
etben irányadó, megyénkben áruszokvány álla-
pittassék meg.

Noha az orosz és olasz kenderpiacokon a
szokványban több osztály van megállapítva,
mi nem akarván a termelőknek nehézségeket
okozni, a lehető leghalmozottabbra és leghasznos-
abbakra akarunk szorítkozni, s a jó szok-
vány kendert két osztályra: hosszúra
és rövidre osztályoztatni, s a hamisítá-
sok elkerülése szempontjából, a következő
szokvány-szabályzatot vagyunk bátrak javas-
latba hozni:

1. Minden hamisítás u. m. a kenderfejek fé-
sülése, s ezzel kapcsolatosan az idegen termé-
szetű rossz kendermarkoknak egy jobb, vagy
szébb fej által való beborítása útján összetett
nagy marokba való keverése, hamis betakarga-
tása, idegen súlynak, vagy szemének a köte-
tekbe vegyítése csalásnak nyilváníttassék.

2. Mihez képest minden termelő és keres-
kedő tartozik az áruba bocsájtandó kendert, a
törésnél és tilolásnál nyert egyes fogások szer-
inti nagyságú, elkülönített markokból álló cso-
magokba oly módon kötni, hogy a csomagok
tartalma minden oldalról megtekinthető legyen.

3. A szokvány-kender két osztályra és pe-
dig: H. L. (hosszú = lang) és R. K. (rövid =
kurz) osztályozandó; mihez képest a H. L. cso-
móknak semmi körülmények között nem szabad
1 méternél rövidebb markokat tartalmazni. Ezek-
nek a hosszúnál tisztábban kell kidolgozva
lenni.

4. Az erősen jégvert kendernek — külön
csomagolva — J. V. G. S. (jégvert = geschla-
gea) jeggyel; az elsült kendernek: E. S. G. B.
(elsült = gebrandt); a rothadtnak: R. T. V. T.
(rothadt = verfault); a ragadósnak: R. S. P. T.
(ragadós = picket) címket kell nyerni a ke-
reskedelmi forgalomban.

5. Minthogy az okszerű áztatás és mosásra
nézve már is vállalatok vannak s egyes közsé-
gek ilyenmő berendezkedés előtt állanak; a
tisztavízben áztatott, nem sárral terhelt, jól mo-
sott kenderek, a főnebbi szabályok betartása
mellett, a főnirt s feketével jelzett címkézés föl-
lött, vörös betűkkel a következő pótbetűt haszná-
lják: M. W. (mosott = gewaschen) szökből
jelzőként, a kereskedelem számára alkotott cso-
mókon. Megjegyzendő, hogy ezen címkézést, a
sárban áztatott kenderekre nézve még akkor
sem szabad alkalmazni, ha ezek kimosatva
vannak.

6. Mindazok, akik ezen szabályok ellen
szándékosan vétének, kötetenként 5—5 frt bü-
ntetést fizetnek; a mely pénz községi közhasznú
célokra fordíttatik.

7. A szokvány-szabályok batartását, a köz-
ségi elöljáróság főlesküldött községi mázsames-
terek által ellenőrzik.

8. A külföldi kivitelle szánt kocsi- és hajó-
rakományokat a kendertermelési szakbiztos fe-

lülvizsgálja s ezek számára »szabályszerű-
ségi« bizonylatot ad.

9. Az ellenőrzési és mázsálási díjak a ter-
melő és vevő által közösen fizettetnek s a 10
krt metermázsánként soha meg nem haladhatják.

10. Vitás esetekben az illetékes kerületi
kereskedelmi és iparkamara végérvényesen dönt.

Tekintetes Megyei Bizottság! Ezek volná-
nak azon lényegesebb pontok, a melyeknek sür-
gős megállapítását és megyei szabályrendelet
útján való érvényre emelését alázattal kérve,
maradunk (Aláírások).

Kívánatos, hogy ez a közgazdasági bizott-
ság által mentül előbb tárgyalassék s hogy
ennek tárgyalására a megye nevezetesebb szak-
emberei és Bakay szakbiztos ur is meghívattas-
sanak. Mi ugy tudjuk, hogy az »üzansz« beho-
zatalára a Bakay-féle gyár már évek előtt kér-
vényt adott be a miniszteriumhoz s közelebb
az ügybuzgó Michelsz testvérek ösztönzése foly-
tán a palánkai kaszinóban öltöttek első hatá-
rozott alakot az ide vonatkozó mozgalmak
Szerk.

A templom és a néptanítók.

Nehogy a tanítóknak máshol is eszükbe jusson
kötelességeik alól holmi koholt címeiken kibújni akarni:
az alábbiakban adjuk Szabadka város közigazgatási bizottsá-
gának díszes határozatát. Mi mindig és mindenben
szószólói vagyunk a tanítók érdekeinek; azonban a
kötelesség alól való kibújtást világért sem pártfogol-
hatjuk, sőt nyilvános köszönetet szavazunk a kir. tan-
felügyelő urnak, hogy erélyes föllépésével az efféle
hajlandóságoknak — reméljük egyszer mindenkorra —
elejét vette.

Közigazgatási bizottság.

Szabadka szab. kir. városban 1886. évi június 11-én.

Tárgy:

A szabadkai polg. községi iskolaszék f. évi márc-
cius hó 28-án 107. szám alatt a r. kath. egyházi ha-
tóság megkeresésére a felügyelőre bizott iskolák tan-
ítóit és tanítónőit kötelezte, hogy vasár- és ünnep-
napokon a népiskolai tanulókat istentiszteletre vezes-
sék és ott azokra felügyeljének.

Ezen határozat ellen Budanovits Antal, Rajcsits
Péter és Simokovits Rókus felebbeszét nyújtottak be,
sérelemesnek tartván a határozatot:

1-ör: Mert az közös jellegű iskolák legsarkala-
tosb elvébe ütközik.

2-ör: Mert a határozat a hitelemzők kötelességét
a tanítókra oktrojálja és így őket — szerintők — tör-
vényes szabadidejüktől megfosztván, mellékeresettől,
esetleg családi ügyeik elintézésétől távol tartja, végre:

3-ör: Sérelemesnek mondatik a határozat, mivel
az a városi közgyűlés 1956/96. ex 1871. számú intéz-
kedésibe ütközik, hol a róm. kath. hitoktatók lettek
a gyermekeknek templomba való kísérésére kötelezve,
mindezen okoknál fogva a közig. bizottság előtt az is-
kolaszék f. évi 107. számú határozatának feloldá-
sát kéri.

Határozat:

A nm. vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium
által kiadott 20311. ex 1876. számú szabályrendelet
szerint a községi tanító a reábizott növendékek er-
kölsi és szellemi nevelését és oktatását vezérelni tar-
tozik (47. §. 1. p.). Ugyanott az 58. §. 1. és 3. pont-
jában meghagyatik, hogy minden egyes tanulóknak er-
kölsi magaviseletére felügyeljen és éppen e célból az
iskolában egy negyed órával előbb megjelenni köteles,
hogy a gyermekeket fogadhassa és hogy azok magukra
soha se hagyassanak, önként következvén ebből, mi-
szerint az osztálytanító mint gondos nevelő odakísérje
a gyermekeket, hova azok menni kötelesek, az isteni-
tiszteleten pedig azért is tartozik megjelenni, mert a
tanító a nevelés maximája, a jó példaadással előmen-
hivatalos állásánál fogva köteleztetik. De különben is
az iskolaszék — éppen ezen elvből kiindulva — a r.
kath. ifjuság által látogatott községi iskolákba r. kath.,
a gör. kel. vallású gyermekek által látogatott községi
iskolákba pedig gör. kel. vallású tanítókat szokott
választani.

Téves tehát felfolyamodók azon okoskodása, mintha
a közgyűlés egyedül a hat r. kath. hitoktatóra ru-
háza volna az ifjuság templomba való kísérését, any-
nyival is inkább, mert midőn azokat mintegy tizenkét
különböző helyről 3 templomba kell vezetni, alig kép-
zelhető, hogy ezen feladatnak a hitoktatók meg tud-
nának felelni, főleg, ha egyik-másik ugyanazon időben
a vasárnapi iskolában is el van foglalva. De ha ve-
zethetnek is az ifjuságot oda, hol azok testületileg
megjelenni kötelesek, abból korántsem következik a
tanítóknak eme kötelesség alól felmentése.

Az iskolaszék f. évi 107. számú határozata nem-
csak az eddigi gyakorlatban és a tanulók valláser-

ény.

elek könyvi ha-
vatár végrehaj-
lakos végrehaj-
lés és járuléka
ír törvénszék
atini 1405. sz.
z és beltelekre
vovó ellen an-
st 1885 frtban
mint az első
és hogy a fen-
ulius hó 19-ik
ázánál megtar-
tott kikiáltási

az ingatlan
pénzben, vagy
t árfolyammal
333. sz. a. k. elt
n kijelölt óva-
ezéhez letenni,
nében a bánat-
séről kiállított

hó 27. napján.

könyvi hatóság.

ény.

zi, miszerint
állását,
ló, erdő, le-
kásán (Sze-
2-án d. u. 3
eladni fogja.
y harmadrés-
s 2/3 részét
láb mellett.
szőlőtermés

Emma.

levő

p
y hozzáanó
lánkán.

ny.

Kátyánszki
ár alá vett
hó 21-én
geli 9 óra-
t ígérőnek
dni.
egállapított
ez évi adó.

Izidor
nok.

81. évi LX.
teszi, hogy
égzése által
ity Jusztin
számítandó
perköltés
végrehajtás
56 frtra be-
lvános árve-

u kiküldést
lódásgh köz-
i július hó
kitűzetik és
egjegyzéssel
ezen árve-
rtelmében a
atni fognak.
az 1881. évi
telek szerint

18-án.
Gyula,
rehajtó.

kölesi nevelésében leli magyarázatát, hanem támaszt nyer a nm. vallás- és közoktatási m. kir. miniszteriumnak 14081/1878. és 776/1880. számú rendeleteiben, melyeknél fogva a volt csajkás kerületi összes községi iskolákban működő gör. kel. tanítóknak meghagyatott, hogy a tanulókat istenítiszteletre vezessék, reájuk felügyeljenek és az ottani viszonyok tekintetbe vételével — a kántori teendőket végezzék, mit a szabadkai községi gör. kel. vallású tanítók utasítás nélkül szinte tesznek. — De támaszt leli az iskolaszék fenti határozata a nm. vallás- és közoktatási m. kir. miniszteriumnak 1885. évi január hó 8-án 8155/1884. számú az összes középtanodai tanárokhoz intézett körrendeletében, hol kimondatik, hogy midőn a tanulók valahol kötelességből megjelennek, őket a tanárok kísérni tartoznak.

Mindezen okoknál fogva a közig. bizottság megütközésének ad kifejezést, midőn a felfolyamodásból azt látja, hogy találatnak oly néptanítók, kik a tanulókra való felügyeletet kötelességüknek nem ismerik, kik éppen azon néhány ünnepen és vasárnapon az istenítisztelet számára kijelölt rövid félórát kívánják családi ügyeik rendezésére fordítani, mellékkeregettel foglalkozni, törvényes szabaddidőnek minősítvén azon 30 percet is, mely tulajdonképen még a főfoglalkozás kiegészítő része, és mint nevelők nem óhajtják a jó pásztor példáját követni, ki nyáját soha el nem hagyja: ugyanazért a közig. bizottság Szabadka sz. kir. város polg. községi iskolaszékének f. évi március hó 28-án 107. sz. alatt hozott határozatát az abban felhozott módzatok figyelembe vételével fentartandónak, felfolyamodó tanítókat pedig kérelmükkel elutasítandónak találta.

Egyben pedig felhívja az iskolaszéket, hogy betegség és oly esetekben, midőn a tanítói foglalkozáshoz számítható teendők miatt a tanulókat nem kísérhetnék, minden egyes esetben helyettesítésről, illetve a szükséges felügyeletéről gondoskodjék, ügyelvén arra, hogy midőn a megjelenés példaadással jár, a felügyelő kötelesség alól elfogadható ok nélkül magát egy tanító se vonhassa ki.

Mely határozatról Szabadka sz. kir. város polgári községi iskolaszéke, Budanovits Antal és társai tanítók és a kir. tanfelügyelői hivatal tudomás és mihez tartás végett értesítették rendeltetnek.

Szabadka sz. kir. város közig. bizottságának 1886. június hó 11-én tartott üléséből.

Jankovich Aurél s. k.
főispán.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

„BÁCSKA“

IX. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** könyv- és könyvnyomdájába küldendők

Hirek.

Kinevezés. A főispán úr Öméltósága Soós Gábor, az ó-becsei szolgabírósnágnál ideiglenesen kinevezett közigazgatási gyakornokot ezen állásában megerősítette s egyidejűleg a tiszteletbeli segéd-szolgabírói címet adományozta neki.

Dr. Dekker Gyula, zombori kir. törvényszéki aljegyző, lapunk munkatársa, a budapesti ügyvéd-vizsgáló bizottság előtt f. hó 18. 19. és 21-én sikeresen kiállott vizsgálat folytán, köz- és váltó ügyvédi oklevelet nyert.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter dr. Hódossy Géza szabadkai kir. törvényszéki joggyakornokot az ottani kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

A kulai kir. járásbírósnágnál a közeli törvénykezési szünet alatt Lederer Gusztáv kir. járásbíró lesz a szüneti bíró.

Bende Imre kanonok hétfőn vett búcsút Ujvidék városától. A lefolyt héten folyvást lelkes ovációban részesült Ujvidéken, vasárnap este pedig hívei diszvacsorát rendeztek tiszteletére. A lakomán impozáns számmal jelentek meg az ujvidéki polgárok valás, osztály- és nemzetiségkülömbőség nélkül és itt Bende Imre érdemeinek elismerése, az eltávozásra felletti fájdalom tüntetően nyilvánult. A Bendére mondott felküzöntöt riadó éljenzéssel fogadták. Felküzöntöket mondtak többek közt: Angyeliós képviselő, Brankovics archimandrita, Fehér Ipoly szegedi tanterületi főigazgató és mások. Paracetich főispán lelkes felküzöntöt mondott Haynald Lajos bibornok-érsekre. Bende Imre kedden reggel utazott Kalocsára. Tiszteletű számos kocsin kísérték az indóházba, hol Grossinger a nagyszámu közönség zajos éljenci közt intézett hozzá búcsubeszédet. Bende apát a közügyekben élénk részt vett s egyenesen az ő érdeme, hogy Ujvidéken a magyar párt létrejött, még pedig csak nem tisztán német polgárokból, kik Bendével megtörték az omladina híveit, s a városi közgyűléseken ma már évek óta hangzik a magyar szó. Hogy mily tevékenységet fejtett ki a városi és politikai közügyekben, kitűnik abból, hogy midőn Bende apát a tanácsba lépett, 86 szerb állott 4 magyar ellenében. Ma pedig a magyar párt határozott többségben van. Mint lelkes tanügybarátnak az iskolákra kiváló gondja volt. Az ő befolyásának és utánjárásának köszönhető a kir. kath. főgymnasium, a m. kir. állami, ipar- és kereskedelmi iskola, a polgári felsőbb leányiskola, stb. Jótékonyága egyel-ek s szegények irányában kifogyhatatlan volt.

A zombori főgymnasium r. k. ifjúsága kedden végezte évről győzelmét, szerdán áldozását. Ez utóbbi alkalommal a mitsem sejtő ifjak előtt megjelent az apát-plébános úr díszes talárjában s egy gyönyörű nagy, fehérsejű díszdobogót vitetett maga előtt. Csak a magas alkalmi beszédből értették meg a jelenlevők, hogy ezen zászló, melynek egyik fele Magyarország Pátronájának, a másik sz. Alajosnak, a r. kath. ifjúság védszentjének képével van díszítve, nagykegyű ajándéka az apát úrnak az ifjúság számára. „Küzdés az élet — ugymond — és aki küzd, az, mint a katoná, zászlóhoz szegődik. Szegődjétek ti is, keresztény ifjak, a diadalmal kereszt jelvénye alatt reátok vigyázó pártfogóitok égise alá és küzdjétek a tudományok és erénynek számos kísérte ellen kártartóan, hogy egyház és haza, szülők és tanítók örömmel tekinthessenek reátok, a jövő reményeire.“ A zászló fehér nehéz selyemből Budapesten készült s egy izléses kiállításával, mint a rajta díszlő képek művészi kivételével egyaránt lebilincseli a szemlélet. Az apát-plébános ur ez-n újabb nagy kegyével biztositotta magának a főgymnasium ifjúságának s tanári karának tiszteletteljes halálját egyaránt. Ez új zászló alatt a csütörtöki urnapi körmeneten vonult ki először az ifjúság s az első vitél tisztessége Horváth Bélát, a VII. osztály jeles tanúját, érte.

Beküldetett. Távirtdai specialitás. Méltán nevezhetem távirtdai különlegességnek a velem történt esetet, mert az csakugyan ázsiai állapotra mutat. Folyó hó 20-án reggel 7 órakor feladtam egy Kalocsára szóló sürgönyt Szóntán, melyben hirdetés alóli felmentvényt kértem a ft. érseki hatóságtól M. J. kernyai és B. E. doroszlói jegyesek részére. A válasz megérkezett 21-én d. u. 6 órakor, tehát 35. mond harmadik, óra múlva. Ennyi idő kivántatik éppen, hogy az ember az utat Szóntától Kalocsáig oda és vissza háromszor megtehesse. De akkor mire való a távirtda? s miért fizetjük annak szolgálatát oly méreg drágán? És ki fizeti meg ilyen esetben és ily szorgos munkaidőben a kernyai jegyesnek két egész napi várakozását. Hol történt a mulasztás vagy hanyagság? nem tudom Annyit bizonyosan tudok, hogy a szóntai távirtdai hivatal azonnal odábitotta, és hogy a ft. érseki hatóság a felmentvényt már 21-én megadta. Hol kóborolt tehát a válasz? Vagy tudatlanságnak, vagy vétkes hanyagságnak kell a mulasztást felrónom, s az esetet komoly figyelmébe ajánlom a m. k. távirtda igazgatóságnak. H. I.

Hymen. Bezdánban Loschitz Sándor jegyét váltott a kedves Loschitz Karolin kisasszonnyal.

A hivatalos lap tudomása szerint, megyénk topolyai járásában rozsda mutatkozik a gabonán.

Kuláról írják: Nagy zivatar, zápor és jég-eső dühöngött folyó évi június hó 21-én Kulán és környékén, mely a városban is, de kiváltképen a vetések- és kertekben nagy károkat okozott s a jég a termést Pivnicá, Torzsa, Keresztur és Kula község határaitban jóformán egészen elverte. — Ez a dühöngő jégeső, úgy látszik, csak gyöngye utóhatása volt annak az óriási jégzivatarnak, mely a Dunán át Vukováron és környékén pusztított. Vukováron éppen javában folyt vásár, midőn a zivatar kitört. Képzeltető az a zúrvavar, ami a jégeső látására keletkezett. Mindenki csak száraz alá iparkodott jutni, otthagya az árakat, ahol kirakta. A jég tyútojásnyi nagyságban vagy egy negyed óráig esett; számtalan ember ütésétől sérülést szenvedett, a gyengébb állatok pedig ott veszték a jég verése alatt. A jégzivatar innen félkör alakjában Petrovec, Nustár és Vinkovec felé húzódott, mindenütt tönkretéve a vetést. Iszonyú nézni az eső után ezt a letarlott, téli tájképet, az emberek nyomorát!

Eljegyzés. Koráni Kálmán bács-bresztováci gyógyszerész eljegyezte a környék egyik legszebb és legkedvesebb leányát, Holzinger Rózsa kisasszonyt Filipováról.

Jégeső. Vajzka és Bogyán községekben — mint bennünk értesítenek — a f. hó 21-iki jégeső a gabonaneműket egészen tönkre tette.

A Bács-Bodrogh megyei méhészeti egyesület választmánya f. hó 20-án Zomborban dr. Rátai József egyleti elnök elnökle alatt ülést tartott. Több fontos ügy elintézése mellett, Ujvidék szab. kir. város lett a f. évi méhészeti kiállítással összekötött közgyűlési helynek kizemelve. Bresztovácon, 1886. évi június hó 23-n. Jakobb József, igazgató alelnök.

A hajai tüzoitő-egylet Jankovich Aurél főispánt, szerzett érdemeiért örökös tiszteletbeli tagnak választotta s folyó hó 19-én este fáklýásmenettel és szerenaddal tisztelte meg.

Lakbérlókre nézve fontos határozatot hozott legutóbb a kir. kuria. Egy konkrét esetben ugyanis kimondta, hogy ha valamely ház tetőzete leég s annak újból felépítése szükségessé vált, a lakó, nem köteles magtartani s jogosítva van az előre lefizetett házbért vissza követelni.

Lopás. Kulán a vásár alkalmából f. évi június 20. és 21-ike közötti éjjel 700 frtot oroztak el egy ujvidéki lókereskedőtől. A tettes eddig ismeretlen.

A vámiletek jövő havi árkelet pótléka 25-5 százaléki lesz aranyban.

Gyászhir. Tóth János, volt petrovoszellói, jelenleg hód-mező-vásárhelyi ritka széphangú kántor, e hó 15-én hirtelen elhalt.

Magánhajók forgalma megyénkbeli. Budapestre érkezett: Weisz M. és J. Jakabja Verbászról 1685 mm. tengerivel, Fichtel testvérek Etelje Petrovárról 1805 mm. tengerivel, Welker J. Józsefje Verbászról 115 mm. tengerivel, 1833 mm. tengerivel, Geiringer és Berger 11. hajója Bajáról 2099 mm. buzával, ugyanannak 12. sz. hajója Bajáról 1345 mm. buzával, mind Schlesinger és Polákovicsnak, Stauber és Berger Veronkájá Zentáról 170 mm. buzával és 2100 mm. tengerivel Bischitz Salamon és fiának, a Ferencsatorna társaság 3. sz. uszálya Ó-Kanizsáról 4000 mm. tengerivel Kohn Arminnak Györbe átszállított: Eggenhofer József Kálmánja Cservenkáról 3400 mm. zabbal és 600 mm. tengerivel Fuchs Györgynek.

Vásárok a megyében július hóban: Baján 22-ikét megelőző vasárnap. — Bezdánban 16-án. — Ó-Becsen 5-ikét megelőző vasárnap. — Pivnicán 1-én. — Szenttamáson 26-án. — Topolyán 13-14-ikét megelőző vasárnap és hétfőn.

Eljegyzés. Boberity Milán gör. kel. papjelölt Vranováról f. évi június 19-én jegyezte el Maximovits Angelina kisasszonyt, Maximovits Lázár kulai g. kel. esperes plébános kedves és művelt leányát.

A megyei építkezések fölülbírlása. Miután a megyei magas építkezésekre vonatkozó tervek és költségvetéseket csak rövid idővel az építkezés megkezdése előtt terjesztik fel sürgős megbírlás végett és azok különösen az építkezési évad beálltával egyszerre oly tömegesen érkeznek fel, hogy azoknak alapos felülvizsgálatát a legnagyobb igyekezet mellett sem lehet a kívánt ideig teljesíteni, ennek következtében Tisza Kálmán belügyminiszter körrendelet útján felhívta a megyéket, hogy a hatáskörükben foganatosítandó magas építkezésekre vonatkozó és felsőbb megbírlást igénylő műszaki műveleteket mindig lehetőleg oly időben készítsék el és terjesszék fel, hogy azoknak a műszaki tanács által leendő elbírálása minden nehézség és hátramaradás nélkül, kellő időben eszközölhető legyen.

Az ujverbászi algymnasium megmaradása.* Azon nyugtalanító, bár nem alaptalan, hírrel szemben, hogy az ujverbászi pártfogósági nyilv. algymnasium kellő támogatás hiánya miatt, f. évi június hó végével megszűnik, megbízható helyről vett értesítés alapján, jelenthetjük, hogy a Közép-Bácskának ezen csaknem 80 éves tanintézet megmarad. Verbász mezővárosának képviselőtestülete ugyanis saját jól felfogott érdekében, a válság komoly perceiben, sietett tanítázete megmentésére, a mennyiben a f. évi június hó 19-én megtartott ülésében az eddigi 300 frton kívül még évi 1000, azaz egyezer, tehát összesen 1300 frtot szavazott meg gymnasiumi segély címén. A képviselőtestület ezen határozata a megyének azonnal beterveztetvén a f. évi június 22-én megtartott megyei biz. gyűlés által helyeslő tudomásul vétetett és megerősített. Ugyanezen célra Ó-Verbász testvérsz. község képviselőtestülete már egy évvel azelőtt évi 300 frtot szavazott meg és fizeti is rendszeren. Azonkívül találkoztak itt helyben a tanintézetnek önzetlen barátjai és lelkes pártfogói, — nevéket felemlíteni tiltja ismert szerénységük — kik felfogva a tanintézet megszűnésének feletta káros következményeit Verbászra és annak környékére nézve, egy nap alatt itt helyben számos új pártfogót szereztek az intézetnek közel 600 frtnyi évi járulékkal. Ezen célra való aláírás még folytatatik helyben és a vidéken is és remélhető hogy ezen összeg még jóval nagyobbodni is fog. A tanintézet tehát — legalább egyelőre — meg van mentve és folytatja pályafutását. A középiskolai törvény értelmében az itteni tanárok száma a szünet alatt kettővel fog kiegészítettetni, úgy hogy szeptember 1-én 5 rendes tanárral ismét megindul a tanítás.

Pályázat. Az újdéki kir. törvényszéknél hivatalos segédi állás betöltendő.

Csillagászati nyár f. hó 22-én délután 1 óra 57 perckor kezdődött, a midőn a legnagyobb északi kihajlásában a rák jegyébe lépett s mintegy sugarai földgömbünkre most merőlegesen esnek, ezáltal a leg-hosszabb nappalt és a legrövidebb éjjelt okozta. Ma a nap 4 óra 2 perckor kelt s 8 órakor nyugodott le, tehát a nap hossza 15 óra 58 perc, ellenben az éjjel csak 7 óra 2 perc volt. Mától fogva a nap látszólagos pályáján megfordul s az egyenlítő felé közeledik, miért is ez az időpontot a csillagászatban nyári napfordulásnak nevezik. Ezzel kapcsolatban a nap-hossza is arányosan emelkedni fog, míg nem szeptemberben, a napnak az egyenlítő fölé jutásakor a nappal és az éjjel ismét egyenlővé válik. Az idei nyár azonban éppen nem nyárias idővel köszöntött be, holott a megelőző hónap már kánikulai hősséggel is kedveskedett s az időjelző állomás a hó végéig borult, szeles és hűvös napokat jósol.

A m. kir. belügyminiszter színházunknak a város általi tervbe vett átvételét nem hagyta jóvá.

Munkások számar fennálló menetár-kezdemény. A küszöbön álló aratás és egyéb mezei munkák alkalmából figyelmébe ajánlatik a gazdáknak, hogy a m. kir. államvasútak vonalain mezei munkások, ha legalább 10-en utaznak együtt és magukat mint szerszödt mezei munkások közönségi bizonyítványal igazolják, személy és omnibusz- vagy vegyesvonatokkal és használt vonatnak megfelelő fél III. osztályu jegyek váltása mellett utazhatnak. Ugyanaz a menetdíj-kezdemény alkalmazatik minden igazolvány nélkül egyéb munkások után is, de csak akkor, ha azok egy és ugyanazon rendeltetési állomásra legalább 30-an utaznak együtt. Budapest, 1886. június 21-én. Az igazgatóság.

Körrendelet. Budapest fővárosában „Országos erkölcsnemesítő egyesület“ cím alatt egy egylet alakult, mely nemes céljál „az erkölcsiségnek és a vallásosságnak, nemkülönb a hazaszeretet és a testvériségnek, ugy a magán, mint a közéletben előmozdítását és fejlesztését“ tűzte ki. Ezen nemes célok, melyeknek elérésére minden honpolgárnak törekedni kell, kívánatossá teszik, hogy az egyesület egy a hatóságok, mint a közönség által pártolásban részesítessék; felhívom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy az egyesület tagok szerzése s fiók-egyesületek alakítása körül buzgó támogatásban részesítse s társadalmi úton is odahatni igyekezzék, hogy a közönség az egyesület törekvéseit felkarolja. Budapest, 1886. évi június hó 2-án. Tisza s. k.

Bács-Bodrogh megye alispánjától. A es. kir. 8. sz. huszárezred parancsnoksága f. évi június hó 15-én 501. sz. a. arról értesít, hogy Dudás Gáspár 1863. évbéli születésű és jankováci illetőségű közúszár, ezredétől megszökött. Felhívom tehát címet, hogy fentnevezett egyént járasa területén nyomoztassa és fel-találás esetén a legközelebbi hadtestparancsnokságnak adja át; tett intézkedéseinek eredményéről 20 nap alatt tegyen jelentést. Zomborban, 1886. június 19-én. Alispán helyett: Karácson Gyula s. k. főjegyző.

Meghívó. A zombori állami főgymnasiumban a tanév nyilvános berekesztése f. hó 29-én, azaz kedden, d. e. 9 órakor a nagy torna tereben fog megtartani: az évről ünnepélyre a t. közönséget, urakat és hölgyeket, meghívni ezennel van szerencsém. Kelt Zomborban, 1886. június hó 25-én. dr. Margalits Ede, igazgató.

* A tisztelt szülők és gyámok tájékoztatása érdekében kérjük a többi megyei lapok tisztelt szerkesztőseit is jelen közlemény szives felvételére.

ör. kel. papjelölt
vezte el Maximo-
s Lázár kulai g.
elt leányát.
Főtulbírálása.
e vonatkozó ter-
idővel az építke-
ürgős megbírálas
évad beálltával
l, hogy azoknak
gyekezett mellett
ennek következ-
sörrendelet utján
ükben foganato-
és felsőbb meg-
mindig lehetőleg
fel, hogy azok-
bírálása minden
ő időben eszkö-

m megmara-
alaptalan, hírrel
sági nyilv. al-
biatt, f. évi ju-
tó helyről vett
Közép-Bácská-
zte megmarad,
ete ugyanis sa-
moly percelben,
nyiben a f. évi
az eddigi 300
tehat összesen
segély címén.
megyének azon-
2 én megtartott
másul vétett
Ferbász testvér-
vel azelőtt évi
ndesen. Azon-
zetnek ünzetlen
ket feleltetni
va a tanítvány
zményeit Ver-
y nap alatt itt
az intézetnek
pétra való alá-
léken is és re-
nagyobbodni is
yelfőre — meg
A középiskolai
ama a szünidő
gy szeptember
a tanítás.
nyiszánál hi-

délután 1 óra
gyobb északi
hogy sugarai
ezáltal a leg-
okozta. Ma
nyugodott le,
ben az éjjel
nap látszóla-
f felé közele-
zatban nyári
n a nap hosz-
szeptember-
kor a nappal
nyár azon-
be, holott a
is kedveske-
borult, szeles

házunknak a
gyta jóvá.
menetár-ked-
b mezei mun-
a gazdáknak,
mezei munká-
és magukat
bizonyítvány-
egy vegyes-
elő fél III.
ak. Ugyanaz
nden igazol-
csak akkor,
llomásra leg-
1886. június

ban „Orszá-
egy egylet
ségnek és a
et és a test-
is előmozdi-
s célok, me-
rekedni kell,
y a hatósa-
sítesséssék;
gy az egye-
lakítása kö-
adalmi úton
az egyesü-
886. évi ju-
l. A cs. kir.
us hó 15 én
ispár 1863.
znuszár, ez-
hogy fent-
assa és fel-
snokágnak
ról 20 nap
anius 19-én.
jegyző.
masiumban
p, azaz ked-
en fog meg-
éget, urakat
nesém. Kelt
rgalits Ede,
dekében kérjük
zlemény szíves

Gyászír. Egy, Zomborból rég elköltözött és
itt az összes régibb intelligens elemeknek állandó jó
emlékezetében részesült férfi, műveltségű, Korbá Fere-
renc es. és kir. udvari tanácsos, Steierország pénzügy-
igazgatója, a Ferenc József- és Lipót-rendek lovagja,
június hó 19-én 69 éves korában elhunyt. A boldogult
a provizorium alatt, mint pénzügyigazgató városunk-
ban működött és szeretetreméltó modorával közbe-
esülést vívott ki magának.

Szimity Mileva, újvidéki felső szept. leányis-
kolai tanítónő, „Drugarice“ (Barátnők) címen egyfel-
vonásos gyermekszínművet adott ki. Ara 20 kr. Meg-
rendelhető Karakasevits M könyvtárában Zomborban.

Mennyi mindent kell tudni a mai világban!
Ki hitte volna, hogy a zombori tűzoltói torony-örnek
még a népmítológiát is tudnia kellene. Pedig úgy
van. Mert ha tudna valamit az Iván-napi tűzgrásról,
bizonyára nem csodította volna össze szerdán este vak
tűzi lármájával az egész várost. Dehát Bohóczky
uramnak a principiuma: holtig tanul az ember. S
igaza van.

Beiktatás. Latinovits Gábor bácsi főesperes
és Bende Imre ifjabb kanonok ünnepélyes beiktatása
é. hó 30-án, Kaloecán, a székesfőgyházban fog vég-
bemenni.

Véletlenség. A sztanisicsi polgári lövészek
közül valamelyik a csütörtöki istentisztelet alkalmával
éles tülténnyel lőtt. A lövés a templom ablakán át a
karzatra hatolt, hol, hallomás szerint, egy egyént
gyöngéig megsértett.

Áthelyezések. Huber Lipót Priglevica Szent-
Ivánról Rác-Militiesre; Pösch Ernő Rác-Militiesről
Priglevica-Szent-Ivánra káptáni minőségben kölesön-
sen áthelyeztetik.

Esküvő. Kuthy István nyitrai kir. telegkönyvi
gyakornok é. hó 23-án vezette oltárhoz a zentai róm.
kath. templomban öz. Nyulassy Ferencné, bájós leá-
nyát, Mariskát. Tanuk voltak a menyasszony részéről:
Szárics Bertalan városi ügyész, Dudás Gyula gym-
tanár; a vőlegény részéről: Papp Antal tanácsos és
Kuthy Lajos kapitányi hivatalnok.

A csalán, mint kultúr növény. Diener
Ede ur a francia Ramie (csalán) termelő és feldolgozó
társulat megbízottja, a magyar kormány megbízásá-
ból és Schmausz Endre gazd. egyesületi elnök meghí-
vására f. hó 21-én a megyeház nagytermében a Ramie
új kultúr növény termelése, haszna és feldolgozásáról
előadást tartott. A rendkívüli érdekes előadás kapcsán
bemutatta a Ramie-t feldolgozó és feldolgozott
állapotban. Sokkal fontosabb a tárgy, hogy sem egy
rövid közlemény kerekében érdemlegesen szólhatnánk
róla, miért is lapunk jövő számában szakavatott egyén
tollából egy hosszabb közleményben fogjuk ismertetni
a Ramie jelentőségét, feldolgozását, szóval gyökeré-
től a szövészig.

Feketehegy községet é. hó 21-én nagy szeren-
csétlenség érte. Délután 4-5 óra közt óriási vihar
keletkezett. Akkor erővel dühöngött, hogy nagy, 5
méter hosszú és 35 cm. vastag gyökerű eperfák ne-
hány pillanat múlva tövestül kitépve hevertek a föld-
dön, gyökerük az égnek mereszkedett. A jég a tél
határ teljesen elpaskolta. A szőlő, mely bőviben van
Feketehegy határában, mind odalett. A felhőszakadás
jéggel vegyes volt a legnagyobb mértékben, akadtak
olyan helyek, ahol a vihar után egy láb magasan
állott a jég. A kár épületek és jószágokban s külö-
nösen gabonában óriási. Sok házba özönével tört be
a víz, a lakóknak kikellett költözöködni. A villám — mint
a Budapesti Hírlapnak írják — egy Tóth Mihály nevű
gazdaembert lóvakarás közben agyonütött. A szeren-
csétlen után öt árva maradt.

Megyei közgyűlés.

(Folytatás.)

Kevés számú bizottsági tag jelent meg, amit leg-
alább részben a minduntalan változó esős időjárásnak
rohatni föl.

Az állandó választmány tárgyalásáról szóló mult-
kori közléseink pontiglan elfogadtatván, mindannyian
határozattá váltak.

A honvédelmi miniszteriumnak a mozgósítási hir-
detményeknek továbbítását kimondó rendelete az új-
vidéki szolgabírósg területén, a házipénztárból fi-
zendő évi 40 frttal biztosítottak.

Dr. Pauler Gyulának válasza boldogult apja el-
hunytá alkalmából hozzá a megye részéről menesztett
részvét levélre, tudomásul vétetik.

A dunai töltések sok aggodalomra adtak okot.
Alispán ur kiváló gondoskodás tárgyává tette őket s
elrendelőnek találta, hogy magasságuk, koronájuk
oldalrészüjük fölmérendő és az eddig tapasztalt leg
magasabb vizálláshoz alkalmazandó A költségek az
érdekeltek terhére esnek és holdszámra lesznek ki-
vetendők.

Moholy községe Vén Ferenc bírónak a községi
örök ellenőrzésért 300 frtot szavazott meg. Ezen
meltányos összeg neki Volf Adolf felebbezésének el-
ütésével megszavaztatik, ugy dr. Nagy Kálmánnak is
150 frt a trachoma gyógyításért.

Hevesi Adolf volt ó-becsei mérnök különféle in-
dokolatlan számláival elutasítottak.

Hódságh község 2900 frt értékű államkötvényeit
eladja, hogy rajta iskolát építtessen. Jóváhagyatik.

Moholy 1000 frtra kívánja emelni orvosának fi-
zetését. Jóváhagyatik.

Hajdu megye községének 1886. évi április
29-én 126. szám alatt kelt átirata, mellyel tudomás
végett közli a m. kir. pénzügyminiszteriumnak eluta-
sító választást, a törvényhatóságok által útéptési cé-
lokra felvenni szándékolt kölesönök, bélyeg és illeték
mentessége tárgyában. A kérvénynek nem lehet eleget
tenni. Tudomásul vétetik.

Zólyom vármegye községének 1886. évi má-
jus 8-án 76. szám alatt kelt átirata, a községi pénz-
kezelés ügyében az országgyűlés képviselőházához in-
tézett felirat pártolása tárgyában. Tudomásul vétetik.

Máramaros megye községének 1886. évi má-
jus 11-én 2. szám alatt kelt átirata, mellyel az ottani
közállapotokról felhozott vádakkal szemben hozott ha-
tározatát tudomásvétel végett megküldi. Tudomásul
vétetik.

Zenta rendezett tanácsú város 1885. évi gyám-
pénztári mérlegének felülvizsgálása. Észrevétel nélkül
föltejesztetik.

A megyei árvaszékek Jónász Sándor megyei
írnok jutalmazására vonatkozó határozata. Alap hijá-
bau figyelembe nem vehető.

Mélykút, Parabuty, Vajszka, Keresztur, Apatin,
Bresztovác, Pr.-Szt. Iván községeknek felelős öreikkel
a folyó évre kötött szerződése jóváhagyatik.

Mohol községének határozata, az adai földmive-
lési iskola javára tett alapítványa tárgyában. Tekin-
tettel az így is megközelíthető nemes célra, kivétele-
sen jóváhagyatik.

Rém községének a Dzsida és Borota puszták
birtokosaival, községi pótdadó megváltása érdemében
kötött, s jóváhagyás végett beterjesztett határozata.
Jóváhagyatik.

Vilovo községének kérvénye, 108 frt 20 krnyi,
Szilbás községének 241 frt 15 krnyi és Lok köze-
gének 280 frt 51 krnyi behajthatlan közmunka-vált-
sádjáik leírásba hozatala iránt. Leiratik azzal, hogy
a lehetőség szerint természetben lesz lerovandó

Csonoplya 600-ról 700-ra emeli az orvosi fizetést
és 100 frt lakbért szavaz neki. Jóváhagyatik.

Tovarisova írnoktartás címen 300 forintot ajánl
jegyzőjének. Jóváhagyatik.

Uj-Szóvé község százados fenállásának emlékére
2000 frtos alapítványt tesz magyar iskolára. A köz-
ségnek hazafias kezdeménye, főispán ur meleg szava-
kkal tolmácsolat kiemelésére, dícsérettel örvendetes tu-
domásul vétetik s jóváhagyatik.

Jankovác községhez építés iránti előbbi határo-
zatát a fennálló szükség dacára, visszavonná. A köz-
ség a tervek és költségvetések 40 nap alatti előállí-
tására utasítottak, különben felhatalmazatik alispán
ur a maradisághoz alkalmazott eljárásra.

Uj Verház községének az ottani algymanasium
segélyezésére megszavazott évi 1300 frt járuléka en-
gedélyeztetik. Először főispán ur, tekintettel ezen in-
tézett fontosságára, azt a magas szakminiszteriumnál
felíratilag pártolni indítványozza. mi egyhangu he-
lyesléssel elfogadtatik. Kármán József verházai képvil-
selő ezért rögön köszönetet szavaz.

A matheovicsi községének a tulajdonos Piu-
kovits család terve szerint való kibővítése jóváhagyatik.

Alispán ur jelentést tesz a tiszta partí vasút hor-
gosi csatlakozása iránt az érdekel községekkel foly-
tatott tárgyalásáról s jelenti, hogy erre Ó-Becse,
Petrovosszellő, Moholy, Ada semmit, Zenta 50,000 frtot
szavaz meg, Ó-Kanizsa pedig képtelen kikötések mel-
lett, (ha ott lesz a végpont) ígér 125,000 frtot. Tekintve,
hogy ezen irány meg nem valószínűsíthető, míg a szabad-
kai csatlakozásra egy millió felül szavazott meg az
érdekeltség: ezen elszomorító eredményt oly kérelem
ajánlja föltejeszteni a magas szakminiszteriumhoz,
hogy a községek újból is igazolt érdekeire s e megye
fejlesztésére tekintettel, kegyeskedjék az imént megta-
gadott szabadkai csatlakozást engedélyezni

Ezenel a tárgysorozat egyszerűsítésére,
illetőleg a bele nem vett, de azért letárgyalt, ügyda-
rabok sorsára szorítottak.

Kármán Józsefnek a Vojnich Jakab özvegyéhez
intézendő részvétirat iránti indítványa elfogadtatik,
valamint kimondja az előző főispán ur, hogy alis-
pán urnak hat heti szabadságidő engedélyeztetik.

Kaszinói dalestély.

Ha anyagi tekintetben nem is, de erkölcsi sike-
reben annál eredményteljesebb volt a zombori kaszinó-
egyleti dalárdának hétfő estei mulatsága. Pedig a
föltékeny szemmel kísért Pythia olyan veszedelmes
omeneket diktált, melyek méltán megdöbbenhették
egy-egy kis anygalka szívét. Kánikulai hőség, olvasó-
köri bankett, bizonyos a művészetbe belejátszó oeko-
nomiai szempont (mi olyan fátumszerű biggadsággal
sodor a deficit felé): mind olyan jelek voltak, melyek
a mi közönségünk mű-ösztöne iránt táplált sovány bi-
zalomnak megszokták adni a kegyelemdőfészt.

Annál meglepőbb volt, hogy a jóselek meghiu-
sulta megingatta Pythia trónusát. Szokott fényes kü-
zönség, szokottnál is gazdagabb és érdekesebb pro-
gramm, pincérek szokott zajongása és oldalbökése, t.
hölgyek és urak csacsogása egészítik ki a képet.
Többszöri éleshangú panaszunk dacára azonban most
se vagyunk képesek magunkba fojtani egy fájó sóhaj-
t, mely közönségünk végzetessé vált baja fölötti szomorú
rezignációnk gyümölcse.

Arról már, ugy látszik, nem tehetünk. Hiszen
egy hangversenyt megillető komoly figyelem megkö-
vetelése elengedhető föltétel a mi hölgyeinknél, kik —
eltekintve némelyektől s eltekintve édes ajkuk hiva-
tászerű hagyományos szerepétől, lelkük teljes rajon-
gásával kapnak egy Beethoven-féle szinfonia longa
pauszán, mely kedves óáz a zeneköltemény siva-
tagában, s mely közelébb hoz a rég várt da capozoz
és no — a Sándor muzsikájához is: de a „tisztelet
háznak“ tagjai valamivel gyengébb demosthenesi pa-
thosz fejthetnének ki a társadalmi létközösség (bruder),
ag(r)ár-politika (vadász) s egyéb nagyfontosságú
problémák fejtegetésében.

Vége is a dolog megtörtént, s ha megtörtént,
akkor vegye át a tollat a multak ítélőmestere, a kritikus.

Előrebocsájtjuk, hogy a dalárda most is és talán
most különösen — nagyon jól viselte magát, gon-
dolvá bizonyára a hangverseny bucsúszerű jellegére,
arra, hogy „no de majd Pécssett! Ez még hagyján!“

A műsor első száma Dürner „Viharban“ című
férfikardala, mely energikus, majd bizonyos szelid
pietással árnyalt dallamával ouverture gyanánt hatott.

A második Beethoven „Adagio du septuor“ ja
harmoniumra és zongorára. Előadták Bergmann kar-
nag és Berger Antal urak. A legfőnségebb zenei
gondolatok nagy interpretatorának emez igénytelennek
látszó kis darabja magán viseli a mester nagy alkot-
ásainak bélyegét. Mélyen érző kedély, vallásos áhitat,
bizonyos inaszerű hangulat nyilvánul benne.

Az előadás egészen méltó a műhöz.
Wachauer népdalai szintén tetszetek.
Nagyobb hatást tett azonban id. Ábrányi Kor-
nél „Hallgasson el a fülmile“ című férfinyegyse; elő-

adva Staudacher (I. ten.), Husvéth (II. ten.), Pribil
(I. bassus) és Göser (II. bassus) urak által.

A költemény szövege maga (melynek szerzője,
kár hogy meg nem volt nevezve), oly hálás témát
nyújt egy zeneköltőnek, melyben a lyrai melegség
minden hévét kifejtheti, s valóban átszellemülhet a
költemény ihlete által. Ki is aknázza ez előnyöket az
értelmes és kipróbált érdemű szerző.

Következett végül Bergmann „Egy gondolat bánt
engemet“ című férfikardala, melyet Lovász Márton
ur szavalata előzött meg. Az elismert előadó művész
újabb szép jelét adta elegáns, kifejezőteljes, átgon-
dolt és átértett szavatainak. Lovász ur mindezt
természetesen az előadó művészethez igényelt kellékek
összhangzó birtokában szerencsésen oldotta meg.

Még fülünkben esendül a hatalmas rapsodia vég-
szava: Világszabadság! midőn az elszávt költemény
üde hatásában a zene műsája szólaltatta meg a költő
emlékeztét.

Bergmann műve, mely tudunkkal ötödik, —
teljesen méltó a szöveghez. Aki tehát átértette és át-
értette a magyar irodalom egyik legerőteljesebb s
legszenvedélyesebb rapsodiáját, csak az mondhat an-
nak megzenésítéséről illetékes bíráló. Mi nem tart-
juk magunkat ennek dacára sem ez illetékes forum-
nak, de minthogy szerzőnek példányszerű szerény-
ségével nem versenyezhetünk, megkísértjük legalább
relexióképen, annak következtel hatása alatt állva —
futólagos megjegyzéseinket.

A „Zenelap“, mint az országos zenészeti központ
hivatalos organuma egyik számában már olvastunk a
műről, melynek veleje abban kulminál, hogy szerző
hálásabb szöveget is találhatott volna; egyébiránt
„szívesen üdvözlő Bergmann a szélesebb kidolgozású
férfikardal terén.“

Polemiába bocsátkozni nem akarunk, csak annyit
nyilvánítunk ki, hogy bizony hát a kritikába bizo-
nyos együgyű naivság játszik bele.

Mert valamely szöveg hálalásága vagy hálalad-
lansága mindig a zeneköltőnek tehetsége szerint iga-
zodik és megesik, hogy esetleg valakinek nagyobb
gondot okoz az egyszerűségben magasztos „Te vagy
a nap, én az éjjel“ kezdetű dalnak megzenésítése (mely
pedig semmi technikai szabálytalanságokat nem mu-
tat), mint tesztem akár a „Világosságot! c. rapsodia.

De eltekintve ettől, bátran kimondhatjuk, hogy
az „Egy gondolat bánt engemet“ csak egy fenköltén
gondolkodó elmét ragadhat meg, csak egy mély érzésű
kedélyt indíthat a megzenésítésre.

S hogy szerző a nehéz témát oly költőileg, pa-
theticusan, sok helyt veséig ható intenzívással dol-
gozta fel, csak e tényezőkre enged következtetni.

A zene valóban egyidőre a nagy költő végzeté-
nek sorsosaivá avat, együtt tépelődünk vele, együtt
érelődik bennünk elhatározás: hogy „ott essem el
én“, halljuk a trombita-harsogást, száguldó csatamének
lábdobogását, látjuk rémesen fenséges zürzavarával a
vérmézőt, a lobogó zászlót, melynek vitorláján a szent
szót lengeti a szél: Világszabadság! Föltámad emlé-
keztünkben a költő nagy tragoediája, melynek sorsá-
val egy nemzet sorsa forrott össze s lelki zemeink a
segesvári csatások egy harmát keresik, melybe a di-
csőség temetkezett. — — — Egy öntudatos zeneköltő
alkotása e mű, melyben a tökéletes formától eltekintve
— mely ugy látszik nem sok gondjába került — a
költemény szelleme jut kifejezésre minden legapróbb
phasisaiban.

A tépelődésnek megfelelő, hol dissonans, hol
egybehangzó, melábus akkordokkal kezdő a zongora
az andantino bevezetést, melyet az I. bassus solo éne-
kel, míg a kar föl nem zendül:

Ne ily halált adj istenem!

Ne ily halált adj énnekem!

Mely két sor egy egész kart foglal el moderatoban.
Egy Allegro folytatja tovább solo-részekkel s
karral vegyesen, míg az ézengés dürgő akkordja be
nem fejezi. Itt a tremoloval kísért „menydörgés“ meg-
rázó hatást gyakorol.

Mindjobban érezzük a háboru lehelletét, messzi-
ről jövő csatakiált elhaló hangja szól, míg végre „holt
tetemén át fújó paripák száguldanak a kivívott dia-
dalra“, s ott hagyják őt összetiporva. Az utolsó pas-
sust az I. bassus solo éneki elhaló menében.

A következő részben megmítha a temetőben
volnánk, hol bánatos gyászhimnus hangjai mellett ás-
sák a sírt, melynek a hősöket adják, kik a világsza-
badságért hullottak el. Talán e kar a legfőnségebb
része az egész műnek.

A befejezés a világszabadság lelkes apotheozisa
gyors menében, mindnaggyobb, erőteljesebb lendülettel.
Ez volna átnézetes szerkezete és szelleme a mű-
nek, mellyel szerző a zeneirodalmat gazdagította.

Még egyet!
Bátran kijelenthetjük ezek után azt, hogy az a
szerénység nincs is egészen helyesen mondvá. Aki ily
óriási feladatra fog (igaz, hogy pl. verset írni Hugo
szerint vagy nagyon könnyű, vagy lehetetlen), — az
szerény ember nem lehet. S ha az a társadalomban,
nem lehet az a művészi életben; annak van hatalmas
ambíciója, van hozzá ereje és joga, oly állást vívni ki
a zenevilágban, melyen már félre kell tenni minden
szerénységet, melyen majd az öntudat fog győzedel-
meskedni.

Csak üdvözölhetjük a zombori dalárdát, kinek
ilyen karnagya van.

Hát a műsor utolsó pontja? —
A hajnali csillag. Quid.

Naptár.

Junius.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
25 Pént.	Febrónia	Eulóg	13 Akvilina
26 Szom.	Ján. és Pál vt.	Jeremiás	14 Metód
27 Vas.	C 2 László kir.	C 1 Hár. ut.	15 E 2 Amosz pr.
28 Hétfő	Leo pápa	Leo, Arszlán 16	Tikon pk.
29 Kedd	Pét. és Pál ap.	Péter és Pál 17	Szabel és Iz.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

